

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
fi.registrator@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:
222/2017
Er referens/dnr:
Fi2016/04244

2018-02-26

Remissvar

Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (ds 2017:60)

Svenskt Näringsliv uppskattar möjligheten att ta ställning till Departementspromemorian "Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet". I promemorian diskuteras hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser (både externa och interna) och mobila applikationer ska införas i Sverige. Direktivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv. Promemorian föreslår att direktivet ska genomföras genom införandet av en särskild lag om tillgänglighet till digital offentlig service. Direktivet omfattar statliga och kommunala myndigheter, beslutande församlingar i kommuner och landsting, offentligt styrda organ (i praktiken vissa statliga och de flesta kommunala företag med allmännyttig inriktning med vissa undantag) samt sammanslutningar av dessa aktörer.

Direktivet måste vara genomfört i medlemsstaterna senast 23 september 2018, men med betydande möjlighet till flexibilitet för när kraven ska börja tillämpas för olika aktörer.

Direktivet är som nämnts ett minimiharmoniseringsdirektiv, dvs det är möjligt för länder att införa hårdare krav. Detta gör promemorian främst i det att det föreslår att även privata aktörer som med offentlig finansiering bedriver yrkesmässig verksamhet inom skola, hälso- och sjukvård samt omsorg, ska omfattas av lagkraven, liksom andra enskilda utbildningsanordnare som erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning eller forskning.

Svenskt Näringsliv vill inledningsvis betona ett antal övergripande viktiga principer:

- Syftet med direktivet och att öka tillgängligheten (för främst synskadade) på olika webbplatser och appar är positivt och viktigt. Svenskt Näringsliv delar den ambition och de intentioner som kommer till uttryck i webbtillgänglighetsdirektivet.
- Svenskt Näringsliv delar promemorians syn att regelverken ska vara teknikneutrala, dvs fokusera på innehåll och inte teknisk lösning.

- Svenskt Näringsliv vill ha konkurrens på lika villkor inom välfärdssektorerna mellan privata och offentliga aktörer. Vi anser därför att principen att även privata offentligt finansierade aktörer ska omfattas av direktivet är rimligt givet att regelverket kring tillgängligheten utformas med krav på verksamheterna snarare än direkt stöd till personer med funktionsnedsättning (se nedan)

På en något mer detaljerad nivå finns det dock betydande problem och osäkerheter med de förslag utredningen presenterar.

För det första; Utredningens förslag medför betydande kostnadsökningar för olika verksamheter. Totalt beräknar utredningen dessa till ca 550 miljoner kronor per år kommande tre år. En alternativ väg som utredningen dessvärre inte tydligare utreder förutsättningarna för vore att istället ge enskilda brukare med funktionsnedsättningar tekniska hjälpmedel (eller bidrag därtill) för att kunna ta del av informationen på "vanliga" webbplatser.

Antalet personer som bedöms dra nytta av den ökade webbtillgängligheten bedöms samtidigt till ca 200 000. Utredningen presenterar också en grov kalkyl att detta skulle kunna leda till att ca 100 000 timmar skulle kunna sparas in där myndigheter idag svarar i telefon. Detta motsvarar i sin tur motsvara en besparing på knappt 40 mkr. En motsvarande beräkning utifrån EU-kommissionens bedömning hamnar enligt utredningen på knappt 60 mkr. Promemorian anger vidare att kommissionens mycket grova beräkning av att fler personer med funktionsnedsättning skulle kunna komma i arbete i och med bättre intranät, kan översättas till en besparing på ca 40 mkr för Sverige. Detta ger besparingar på ca 100 mkr per år. Totalt sett är således kostnaderna minst fem gånger högre än de beräknade intäkterna. Givetvis kan en ökad tillgänglighet inte bara mätas i pengar, men siffrorna pekar på att man måste ifrågasätta om det mest kostnadseffektiva medlet att nå målen har valts.

Man kan ytterligare belysa detta genom att konstatera att de 200 000 personer som bedöms ha nytta av direktivet skulle kunna få mjukvara/tekniska hjälpmedel motsvarande mer än 2 500 kronor per år under tre års tid för att på individnivå hantera uppkoppling och kommunikation¹. Mycket talar därmed för att ett sådant alternativ både varit avsevärt billigare, och dessutom än mer underlättat tillvaron för de personer som har funktionsnedsättningar genom att även öka tillgängligheten på kommersiella webbplatser som inte omfattas av direktivet. Utredningen synes på ett tunt beslutsunderlag dra slutsatsen att detta inte vore förenligt med EU-direktivet.

För det andra; Utredningen föreslår såväl för att säkerställa lika konkurrens som för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar på viktiga områden att även offentligt finansierade privata aktörer ska omfattas. Svenskt Näringsliv delar synen av vikten av konkurrens på lika villkor. Steget från princip till verklighet är dock redan lång där offentliga aktörer i betydande grad gynnas t ex genom möjligheten för det offentliga att dölja kostnader på gemensam nivå och/eller tillskjuta extra medel. Tyvärr ser vi återkommande exempel på hur kostnader, direkt eller indirekt, täcks för offentliga utförare men där privata utförarens rätt till kompensation glöms bort. Detta problem riskerar att bli uppenbart vad avser IT-lösningar där kostnaderna sannolikt i många fall kommer att belasta centrala IT-avdelningar på kommunal nivå snarare än de enskilda verksamheterna. Risken för en

¹ Utredningen berör inte hur och om den förbättrade webbtillgängligheten kan kombineras med inloggning via Bank-ID etc, dvs lösningar där motsvarande krav på tillgänglighet i hög grad inte finns.

konkurrens- och kostnadssnedvridning är således uppenbar. Förslaget riskerar därmed att slå både mot främst mindre privata aktörer och därmed även mot nyföretagandet. Detta stärker behovet att närmare se över en alternativ lösning enligt ovan. Om utredningens föreslagna lösning ändå väljs måste de privata utförarnas kompensation säkerställas.

För det tredje; Det finns enligt utredningen skäl att undanta verksamheter om fullgörandet av kraven inte är en "skälig anpassning". Svenskt Näringsliv delar och understryker denna uppfattning. Utredningen pekar här på ett antal olika faktorer som verksamhetens omfattning, kostnader att uppfylla kraven liksom de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning. Utredningen har dock inga mer konkreta förslag på denna punkt. Detta skapar en betydande osäkerhet. Svenskt Näringsliv anser därför att regelverket kring "skälighet" måste förtydligas, och göras uppenbart rimliga för små aktörer.

För det fjärde; Utredningens förslag rörande tillsynsmyndighet och möjligheter till överklaganden, liksom oklarheten i hur regelverket för undantag från direktivet i praktiken kommer att tolkas, skapar sammantaget både ökade administrativa kostnader samt större osäkerhet. Ett speciellt problem är att även för webbplatser och appar som undantagits kan enskilda begära tillhandahållande av sådan information och även överklaga beslut att inte ge tillgång till informationen. Alla verksamheter måste därmed, enligt förslaget ha en länk till en kommentarsfunktion där enskild kan meddela att den inte uppfyller tillgänglighetskravet och begära ut information. Verksamheten ska då lämna ett skriftligt svar. Om den enskilde uppfattar att denne fått ett otillfredsställande svar kan det överklagas i förvaltningsdomstol. Effekterna/kostnaderna av denna ökade osäkerhet och byråkrati är inte analyserade i utredningen. Bristerna i utredningen i detta avseende understryks av att frågan om nivån på eventuella viten inte överhuvudtaget diskuteras.

För det femte; Utredningen föreslår ett Ekonomistyrningsverket (ESV) skall vara tillsynsenhet. Svenskt Näringsliv ställer sig dock frågan om denna typ av verksamhet verkligen är den som ESV har den erforderliga kompetensen för.

Sammanfattningsvis instämmer således Svenskt Näringsliv i ambitionen att öka tillgängligheten. Vi ställer oss dock kritiska till såväl valet av metod, som till de brister vad gäller konkurrensneutralitet, ökade kostnader och osäkerheter som promemorians förslag riskerar att innebära. Svenskt Näringsliv anser inte att utredningens förslag uppfyller kraven på tydlighet, förutsägbarhet och på största möjliga kostnadseffektivitet.

Svenskt Näringsliv

Bettina Kashefi
Chefekonom

Lars Jagrén
Senior Advisor